

Ráðherra ákveður skólagjald í iðnskólum og meistaraskólum, svo og þátttöku nemenda í verknámsskólum í efniskostnaði, að fengnum tillögum iðnfræðsluráðs. Gjöld þessi svo og hreinar tekjur af skólaverkstæðum og skólavinnustofum koma til frádráttar rekstrarkostnaði, áður en honum er skipt.

8. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört að Bessastöðum, 5. apríl 1971.

Kristján Eldjárn.

(L. S.)

Gylft Þ. Gíslason.

5. apríl 1971.

Nr. 19.

ÚTVARPSLÖG.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

I. KAFLI

Ríkisútvarpið.

1. gr.

Ríkisútvarpið er sjálfstæð stofnun í eign íslenska ríkisins.

2. gr.

Ríkisútvarpið hefur einkarétt á útvarpi, það er útsendingu til viðtöku almennings á tali, tónum, myndum eða öðru efni, hvort sem er þráðlaust, með þræði eða á annan hátt. Í þessu skyni reisir Ríkisútvarpið sendistöðvar og endurvarpsstöðvar eftir þörfum.

Heimilt er Ríkisútvarpinu að flytja inn, eiga og reka senditæki, viðtæki og önnur slík tæki, sem eru sérstaklega framleidd fyrir útvarp, enda fullnægi tækin þeim skilyrðum um öldutíðni, útgeislun o. fl., sem ákveðið er samkvæmt alþjóðasamþykktum og reglugerðum varðandi fjarskipti, sem Ísland er aðili að.

3. gr.

Ríkisútvarpið skal stuðla að almennri menningarþróun þjóðarinnar og efla íslenska tungu. Það skal meðal annars flytja efni á sviði lista, bókmennta, vísinda og trúarbragða, efla alþýðumenntun og veita fræðslu í einstökum greinum, þar á meðal umferðar- og slysavarnarmálum. Það skal kappkosta að halda uppi rökræðum um hvers konar málefni, sem almenning varða, á þann hátt, að menn geti gert sér grein fyrir mismunandi skoðunum um þau. Það skal halda uppi fréttabjónustu og veita fréttaskýringar. Það skal flytja fjölbreytt skemmtiefni við hæfi fólks á öllum aldri.

Útvarpsefni skal miða við fjölbreytni íslensks þjóðlífs, svo og við þarfir og óskir minni hluta sem meiri hluta. Veita skal alla þá bjónustu, sem unnt er með tækni útvarpsins og almenningi má að gagni koma.

Ríkisútvarpið skal í öllu starfi sínu halda í heiðri lýðræðislegar grundvallarreglur. Það skal virða tjáningarfrelsi og gæta fyllstu óhlutdrægni gagnvart öllum flokkum og stefnum í opinberum málum, stofnunum, félögum og einstaklingum.

4. gr.

Forseti Íslands skipar útvarpsstjóra, sem annast rekstur Ríkisútvarpsins, sér um fjárreiður þess og semur ár hvert fjárhagsáætlun þess.

Útvarpsstjóri undirbýr og stjórnar framkvæmd dagskrár og gætir þess, að settum reglum um hana sé fylgt.

Útvarpsstjóri gefur út reglur um fréttaflutning og auglýsingar í hljóðvarpi og sjónvarpi, þar á meðal auglýsingatíma, að fengnu samþykki útvarpsráðs.

5. gr.

Útvarpsráð skipa sjö menn. Skulu þeir ásamt jafnmörgum varamönnum kosnir hlutfallskosningu á Alþingi til fjögurra ára. Menntamálaráðherra skipar formann og varaformann úr hópi hinna kjörnu ráðsmanna.

Útvarpsstjóri á sæti á fundum útvarpsráðs og hefur þar málfrelsi og tillögurétt.

6. gr.

Útvarpsráð tekur ákvarðanir um, hversu útvarpsefni skuli haga í höfuðdráttum, og leggur fullnaðarsamþykkt á dagskrá, áður en hún kemur til framkvæmda.

Ráðið setur reglur eins og þurfa þykir til gæzlu þess, að fylgt sé ákvæðum 3. gr. Ákvarðanir útvarpsráðs um útvarpsefni eru endanlegar.

7. gr.

Undir yfirstjórn útvarpsstjóra starfar Ríkisútvarpið í þremur deildum, fjármála-deild, sem fjallar um sameiginleg mál stofnunarinnar, hljóðvarpsdeild og sjónvarps-deild. Framkvæmdastjóri er fyrir hverri deild.

Framkvæmdastjórn Ríkisútvarpsins skipa útvarpsstjóri, framkvæmdastjórar og formaður útvarpsráðs. Útvarpsstjóri er formaður stjórnarinnar. Skal framkvæmdastjórn vinna að samræmingu á starfi deilda og gera tillögur um önnur mál, sem fyrir hana verða lögð.

Starfsmenn Ríkisútvarpsins, aðrir en framkvæmdastjórar, skulu ráðnir af útvarpsstjóra, þó að fengnum tillögum útvarpsráðs, ef um starfsfólk dagskrár er að ræða. Framkvæmdastjórar skulu skipaðir af menntamálaráðherra að fengnum tillögum útvarpsstjóra og útvarpsráðs.

II. KAFLI

Dreifing og réttindi.

8. gr.

Ríkisútvarpið og Landssími Íslands skulu hafa náð samstarf til að tryggja, að útvarps- og fjarskiptastarfsemi verði í heild sem hagstæðust fyrir þjóðina.

Heimilt er útvarpsstjóra, að fengnu samþykki menntamálaráðherra, að semja við Landssíma Íslands um að reisa og reka sendistöðvar og endurvarpsstöðvar Ríkisútvarpsins.

9. gr.

Ríkisútvarpið hefur sama rétt og Landssími Íslands um nauðsynlegar lagnir um lönd manna, lóðir og byggingar vegna starfsemi sinnar. Óheimilt er að leggja svo nýjar lagnir, að þær trufla lagnir eða tæki Ríkisútvarpsins.

Reynist raflagnir, vélar eða tæki, hvers kyns sem eru, valda truflunum á starfsemi Ríkisútvarpsins, er því heimilt að gera eða fyrirskipa á kostnað eigenda nauðsynlegar ráðstafanir til að hindra slíkar truflanir. Starfsmönnum Ríkisútvarpsins er heimilt að fara talmunarlaust um lönd manna til eftirlits eða athugana á þessum efnum.

10. gr.

Heimilt er Ríkisútvarpinu án endurgjalds eða nokkurra kvaða að leggja nauðsynlegar leiðslur fyrir upptöku eða útsendingu útvarpsefnis um kirkjur, leikhús, félagsheimili, samkomuhús, íþróttamannvirki, skóla, veitingasali og hvarvetna þar, sem almennir mannfundir eru haldnir og koma þarf fyrir tækjum í því skyni, ljósabúnaði eða öðru, sem því fylgir. Allar slíkar framkvæmdir skulu vera húseigendum að skaðlausu. Réttur til að hljóðrita, myndrita eða útvarpa því, sem fram fer á þessum stöðum, er óviðkomandi þessu ákvæði.

11. gr.

Heimilt er Ríkisútvarpinu að útvarpa án endurgjalds öllu því efni, sem lög um höfundarétt eða prentarétt heimila að prenta megí eða birta án gjalds. Heimilt er einnig að útvarpa messugjörðum án endurgjalds.

12. gr.

Útvarpsviðtæki má ekki nota til viðtöku á öðru efni en útvarpsefni. Útvarpsnotandi, sem af tilviljun hlustar á aðrar þráðlausar talsendingar eða loftskeyti, má ekki flytja öðrum slíkar fregnir og ekki heldur hagnýta sér þær í fjágróðaskyni á einn eða annan hátt.

Óheimilt er útvarpsnotanda að hagnýta sér útvarpsefni til fjágróða, til dæmis með upptöku þess, útgáfu eða með því að selja aðgang að viðtæki sínu.

III. KAFLI

Fjármál.

13. gr.

Ríkisútvarpið hefur sjálfstæðan fjárhag. Tekjum þess má eingöngu verja í þágu útvarsrekstrar eða útvarpsnota.

Megintekjustofnar Ríkisútvarpsins eru gjöld fyrir útvarpsafnot, gjöld fyrir auglýsingar í hljóðvarpi og sjónvarpi og aðrir tekjustofnar, sem Alþingi kann að ákveða.

Útvarpsstjóri kynnir fjárhagsáætlun fyrir útvarpsráði, en sendir hana menntamálaráðherra. Alþingi staðfestir áætlunina endanlega í fjárlögum.

Menntamálaráðherra ákveður afnotagjöld og auglýsingataxta að fengnum tillögum útvarpsstjóra og útvarpsráðs.

14. gr.

Í sjóð, er nefnist Framkvæmdasjóður Ríkisútvarpsins, skal leggja 5% af brúttótekjum stofnunarinnar.

Fé Framkvæmdasjóðs skal verja til að tryggja viðunandi húsnæði og tækjakost fyrir starfsemi Ríkisútvarpsins.

15. gr.

Hver sá maður, heimili eða stofnun, sem er eigandi viðtækis, er nota má til að hagnýta útvarp ríkisins, skal greiða Ríkisútvarpinu árlegt afnotagjald. Innheimta skal hljóðvarpsgjald og sjónvarpsgjald. Í reglugerð má ákveða, að afnotagjald skuli greiða af hverju sjónvarpsviðtæki, þótt fleiri séu en eitt á heimili eða í stofnun, og að gjald skuli greiða af útbúnaði til hljóðvarpsmóttöku í sjónvarps- eða talstöðvar-

tækjum. Einnig má ákveða, að gjald skuli greiða af viðtækjum, sem notuð eru í bifreiðum eða skipum. Ef stofnun greinist í deildir, má ákveða, að greiða skuli fyrir útvarpsafnot í hverri deild um sig.

Heimilt er með reglugerð að sameina hljóðvarps- og sjónvarpsgjöld í eitt gjald.

Í reglugerð má ákveða, að þeir, sem hljóta uppbót á elli- eða örorkulífeyri samkvæmt 21. gr. laga um almannatryggingar frá 1963, verði undanþegnir afnotagjöldum. Í reglugerð má einnig ákveða undanþágu blindra manna frá greiðslu afnotagjalda af hljóðvarpi.

16. gr.

Hver sá, er hagnýtir sér útvarp ríkisins, skal tilkynna viðtæki sitt til Ríkisútvarpsins. Nær þetta til allra sjónvarpsviðtækja og eins hljóðvarpsviðtækis á hverju heimili eða í hverri stofnun, sbr. þó ákvæði 15. gr. um notkun hljóðvarpsviðtækja í bifreiðum og skipum, svo og í stofnunum, sem greinast í deildir.

Þegar eigendaskipti verða að viðtæki, hvort heldur nýju eða notuðu, þar á meðal vegna sölu frá aðila, sem verzlur með viðtæki, skal nýr eigandi, svo og sá, sem af hendi lætur, tilkynna Ríkisútvarpinu eigendaskiptin þegar í stað. Tekur þetta einnig til sölu viðtækis með eignarréttarfyrirvara.

Hver sá, er fæst við sölu hljóðvarps- eða sjónvarpsviðtækja, skal tilkynna það Ríkisútvarpinu mánaðarlega.

Tilkynningar samkvæmt grein þessari skulu skráðar á eyðublöð, sem Ríkisútvarpið lætur í té og fá má hjá því og lögreglustjórum. Í tilkynningu um eigendaskipti skal greina fullt nafn og heimilisfang nýs eiganda, nafnnúmer hans, ef um einstakling er að ræða, svo og tegund sjónvarpsviðtækis og framleiðslunúmer. Enn fremur skal rita á eyðublöðin aðrar þær upplýsingar, sem þar kann að vera gert ráð fyrir og nánar greinir í reglugerð.

17. gr.

Ríkisútvarpið heldur skrá yfir öll sjónvarpsviðtæki, sem notuð eru hér á landi og í íslenskum skipum og flugvélum. Skráin skal vera lausblaðaskrá.

Í skránni skal greina:

1. Skráningarnúmer, sem helzt óbreytt, meðan viðtækið er skráð hjá Ríkisútvarpinu.
2. Tegund viðtækis og framleiðslunúmer.
3. Dagsetningu frumskráningar.
4. Fullt nafn og heimilisfang eiganda, svo og nafnnúmer hans, sé um einstakling að ræða.
5. Dagsetningu bústaðaskipta eiganda og hið nýja heimilisfang hans.
6. Dagsetningu eigendaskipta, með hverjum hætti sem verða, og upplýsingar um nýjan eiganda, eins og segir í 4. tölulið. Einnig skal greina, hvaða dag tilkynning um eigendaskipti barst Ríkisútvarpinu.
7. Upplýsingar um lögtak, sem gert kann að vera í viðtæki samkvæmt 20. gr., ásamt dagsetningu.

Afmá skal sjónvarpsviðtæki af skrá, ef sönnur, sem innheimtustjóri metur gildar, eru á það færðar, að tækið sé orðið ónýtt eða verði af öðrum ástæðum ekki notað lengur til móttöku sjónvarps samkvæmt 1. mgr.

18. gr.

Afnotagjaldi af sjónvarpsviðtæki ásamt dráttarvöxtum eða öðru vangreiðsluálagi og öllum innheimtukostnaði fylgir lögveðréttur í viðtækinu, sem helzt, þótt eigendaskipti verði. Gengur veðið fyrir hvers konar eldri sem yngri samningsveðum,

dómveðum og öðrum höftum, sem á viðtæki kunna að hvíla, nema eignarréttar-fyrirvörum.

Lögveðið helzt í þrjú ár frá gjalddaga.

Ef skráðum eiganda sjónvarpsviðtækis er skylt að greiða afnotagjald af hljóð-varpsviðtæki, skal því gjaldi einnig fylgja lögveðréttur í sjónvarpsviðtæki hans, eins og segir í 1. mgr.

Eigendur hljóðvarpsviðtækja og sjónvarpsviðtækja bera persónulega ábyrgð á greiðslu gjalda af þeim til Ríkisútvarpsins, sem á hafa fallið, áður en tilkynning um eigendaskipti samkvæmt 16. gr. hefur borizt Ríkisútvarpinu.

19. gr.

Ráðherra skipar innheimtustjóra Ríkisútvarpsins, sem fullnægja skal almennum dómarskilyrðum.

20. gr.

Þegar liðinn er mánuður frá því, að afnotagjöld af hljóðvarpsviðtækjum og sjónvarpsviðtækjum féllu í eindaga, getur innheimtustjóri krafizt lögtafs fyrir ógreiddum gjöldum ásamt vöxtum og kostnaði, og skal úrskurður auglýstur eins og fyrir er mælt um opinber gjöld.

21. gr.

Innheimtustjóri getur framkvæmt eða látið framkvæma innsiglun á útvarpsviðtæki:

1. Ef það er hagnýtt til útvarpsmóttöku, án þess að það hafi verið tilkynnt til Ríkisútvarpsins.
2. Ef vanskil eru orðin á greiðslu afnotagjalds af því.
3. Ef hlutaðeigandi aðili hefur sagt upp útvarpsnotum.

Nú eru fyrir hendi skilyrði samkvæmt 1. tölulið 1. mgr., eða gert hefur verið lögtaf í viðtæki fyrir vangreiddu afnotagjaldi, og getur þá innheimtustjóri tekið eða látið taka viðtækið úr vörzlum eiganda eða annars vörzlumanns.

Viðkomandi héraðsdómari kveður upp dómsúrskurði, ef nauðsyn ber til vegna framangreindra framkvæmda.

IV. KAFLI

Ábyrgð á útvarpsefni.

22. gr.

Ef útsending á útvarpsefni brýtur í bága við lög, fer um refsí- og fébótaábyrgð svo sem hér segir:

Sá, sem flytur sjálfur efni í eigin nafni, ber ábyrgð á því. Gildir það bæði um efni, sem útvarpað er samtímis því, að það er flutt, og efni, sem útvarpað er samkvæmt áður gerðri upptöku. Ákvæði þessarar mgr. taka einnig til samtals í útvarpi, þannig að hver, sem tekur þátt í samtali í eigin nafni, ber ábyrgð á sínu framlagi í því.

Flytjandi ber ábyrgð á efni, sem annar maður hefur samið.

Á samsettu dagskrárefni ber sá ábyrgð, sem útsendingu stjórnar hverju sinni, enda sé ekki um að ræða flutning eða samtal, sem ábyrgðarreglur 2. eða 3. mgr. taka til. Jafnan skal skrá fyrir fram í gerðabók, hver sé stjórnandi útsendingar.

Auglýsandi ber ábyrgð á auglýsingu.

Útvarpsstjóri ber ábyrgð á öðru efni.

Nú hefur tiltekinn starfsmaður Ríkisútvarpsins, sbr. 4. mgr., eða útvarpsstjóri, sbr. 6. mgr., orðið fébótaskyldur, og ber Ríkisútvarpið þá ásamt honum ábyrgð á greiðslu bóta.

23. gr.

Engan skal dæma til ábyrgðar vegna útsendingar á útvarpsefni né fyrir hlutdeild í útsendingu annan en þann, sem ábyrgð ber eftir ákvæðum 22. gr.

Skýlt er Ríkisútvarpinu að veita hverjum þeim, sem telur rétti sínum hafa verið hallað með útsendingu á útvarpsefni, fullnægjandi upplýsingar um, hver ábyrgð hafi borið á útsendingunni samkvæmt ákvæðum 22. gr.

Um rétt til málssóknar út af brotum í sambandi við útsendingu útvarpsefnis fer eftir almennum reglum laga. Refsiábyrgð og fébótaskylda falla niður, ef 6 mánuðir líða frá útsendingu án þess að einkamál sé höfðað, krafa hafi verið borin fram um opinbera málssókn, þegar það á við, eða hafin sé opinber réttarrannsókn út af broti, ef það á að sæta skilyrðislausri opinberri saksókn.

V. KAFLI

Ýmis ákvæði.

24. gr.

Brot gegn einkarétti Ríkisútvarpsins samkvæmt 2. gr. og óheimil hagnýting útvarpsefnis samkvæmt 12. gr. varða sektum. Beita má varðhaldsrefsingu, ef sök er stórfelld. Upptæk má gera tæki þau og hluti, sem í heimildarleysi hafa verið flutt inn, smíðuð eða starfrækt, sbr. 2. gr., svo og viðtæki, sem notuð hafa verið til hagnýtingar á útvarpsefni í fjágróðaskyni, sbr. 12. gr.

Vanræksla á tilkynningum samkvæmt 16. gr. varðar sektum. Ef um er að ræða aðila, sem verzlur með viðtæki, skal sektarupphæð ekki vera lægri en kr. 100 000.00.

Um önnur brot á lögum þessum fer eftir viðeigandi ákvæðum almennra hegningarlaga.

25. gr.

Ráðherra setur með reglugerð nánari ákvæði um framkvæmd laganna í heild eða einstakra kafla þeirra. Ákveða má í reglugerð, að brot gegn ákvæðum hennar varði refsingu samkvæmt lögnum.

26. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi. Falla þá jafnframt úr gildi lög um útvarpsrekstur ríkisins, nr. 68 28. des. 1934, svo og lög um breytingu á þeim lögum, nr. 64 31. des. 1939, nr. 34 29. apríl 1966 og nr. 88 23. des. 1966.

Ákvæði til bráðabirgða.

Útvarpsráð skal í fyrsta sinn kosið samkvæmt lögum þessum að loknum alþingiskosningum í júní 1971.

Gjört að Bessastöðum, 5. apríl 1971.

Kristján Eldjárn.

(L. S.)

Gylfi Þ. Gislason.